

Eteläpohjalainen perusopetuksen opetussuunnitelma

Opetuksen järjestämistapoja → Opetus erityisissä tilanteissa

Sairaalaopetus

Seinäjoen kaupungin ylläpitämässä Ruutipuiston sairaalakoulussa annetaan opetusta erikoissairaanhoidossa oleville oppilaille, jotka tulevat eri puolilta Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriä. Sairaalaopetus koskee pääasiassa lasten- tai nuorisopsykiatrisessa osastohoidossa tai polikliinisessä hoidossa olevia lapsia ja nuoria. Myös somaattisessa hoidossa olevat, neurologisissa tutkimuksissa tai hoidossa olevat sekä syömishäiriöyksikön peruskouluikäiset potilaat ovat oikeutettuja sairaalaopetukseen.

Erikoissairaanhoidossa olevan perusopetuksen oppilaan opetus järjestetään ensisijaisesti omassa lähikoulussa, johon oppilas on otettu oppilaaksi. Oppilaan kotikunta päättää oppilaan lähikoulusta. Sairaalaopetukseen oppilas otetaan, mikäli opetuksen järjestäminen ei tukitoimista huolimatta ole oppilaan edun mukaista.

Sairaalakouluun tullaan hoidon kautta. Hoitoon hakeudutaan huoltajien toimesta, joskin nuorten kohdalla sinne voidaan hakeutua myös omatoimisesti. Lähikoulun monialainen, yksilökohtainen oppilashuoltoryhmä voi olla lapsen, nuoren ja huoltajien tukena hoitoonohjauksessa, mutta ei voi sivuuttaa perheitä ja huoltajia. Lähetteen psykiatrian poliklinikalle kirjoittaa lääkäri.

Sairaalaopetuksessa olevan oppilaan tulee aina olla sisäänkirjoitettuna sairaalaan, ja erikoissairaanhoidon hoitokontakti tulee olla määriteltynä joko osasto- tai avohoidolliseksi ennen oppilaaksiottoa. Oppilaaksiottopäätöksen tekee sairaalakoulun rehtori kuultuaan päätöksensä tueksi kaikkia tarvittavia osapuolia. Sairaalakoulun rehtori ottaa oppilaaksi sekä Seinäjoella asuvat että vieraasta kunnasta tulevat osasto- ja avooppilaat. Avohoidossa oleva oppilas käy lähikoulua tai sairaalakoulua joko kotoaan tai sijoituspaikasta käsin. Myös hoidon jonovaiheessa oleva oppilas voidaan oppilastilanteen salliessa ottaa väliaikaisesti sairaalaopetukseen avohoidollisena oppilaana, mikäli omassa lähikoulussa annettavat tukitoimet eivät riitä.

Sairaalaopetukseen sovelletaan perusopetuslain säännöksiä, mikä edellyttää, että potilaana olevien oppilaiden opetus on järjestettävä perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Sairaalakoulussa noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa. Erikoissairaanhoidossa oleva oppilas on myös oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen tai riittävään avustukseen sairaalaopetukseen osallistuessaan.

Oppilaalla on lakiin perustuva oikeus palata lähikouluun sairaalaopetuksen jälkeen. Oppilaan kotikunnan opetuksen järjestäjän tulee moniammatillisessa yhteistyössä hoidosta vastaavan sairaalan kanssa järjestää siirtymisen kannalta välttämätön tuki opetuksen järjestämiselle oppilaan siirtyessä takaisin lähikouluun. Oppilaalle voidaan nivelvaiheessa järjestää esimerkiksi liukuva paluu omalle koululle siten, että hän käy vielä hoidossa ollessaan koulupäiviä omassa lähikoulussaan, tai muu tukitoimi.

Oppilaitoksen opiskeluhuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista vastaa monialainen oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä tai muu tehtävään soveltuva monialainen oppilaitoskoh-

tainen ryhmä. Tämän ryhmän tehtävät ovat lain mukaan siis yhteisöllisiä eikä yksittäistä oppilasta koskevia asioita käsitellä ryhmässä koskaan, ei edes suostumuksella.

Sairaalakoulun opiskeluhooltoryhmässä on opetushenkilöstön lisäksi kouluterveydenhuoltoa sekä psykologi- ja kuraattoripalveluja edustavia jäseniä sekä sosiaali- ja terveystoimen edustus. Opetustoimi nimeää ryhmän vetäjän.

Kun oppilashuollon monialaisessa asiantuntijaryhmässä selvitetään yksittäisen opiskelijan oppilashuollon tarvetta, asiantuntijaryhmän vastuuhenkilö kirjaa ryhmän toimintatavoitteiden kannalta välttämättömät opiskelijaa koskevat tiedot oppilashuoltokertomukseen.

Asian käsittely yksittäisen opiskelijan tueksi koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä perustuu opiskelijan tai, jollei hänellä ole edellytyksiä arvioida annettavan suostumuksen merkitystä, hänen huoltajansa suostumukseen. Mainitut kotikunnan toimijat voivat osallistua asiantuntijaryhmän työskentelyyn ainoastaan nimenomaisella, kirjallisella suostumuksella.

Itse kirjaamisesta on säädetty seuraavaa: Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhoollon kertomuksiin. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon henkilöstö sekä muut opiskeluhoolltoa toteuttavat terveydenhuollon ammattihenkilöt kirjaavat opiskelijan yksilötapaukset potilaskertomukseen ja muihin potilasasiakirjoihin, joiden käsittelystä säädetään potilaan asemasta ja oikeuksista annetun lain ([785/1992](#)) [12 §:ssä](#) ja sen nojalla annetuissa säännöksissä. Opiskeluhoollon kuraattorit kirjaavat yksilötapauksissa kertyvät asiakastiedot opiskeluhoollon kuraattorin asiakaskertomukseen, joiden käsittelystä säädetään sosiaalihoollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa ([812/2000](#)). On huomattava, että opiskeluhoollon ulkopuoleiset toimijat eivät voi tehdä kirjauksia lainkaan opiskeluhoolltokertomuksiin.

Sairaalakouluun siirtyminen:

Oppilaan siirtyessä sairaalakouluun, nimetään oppilaalle omalta koululta vastuuopettaja, joka hoitaa yhteistyön sairaalakoulun kanssa. Vastuuopettaja kokoaa eri opettajilta keskeisen tiedon ja opetusmateriaalin sekä välittää nämä sairaalakouluun. Oppilaalle laaditaan tarvittaessa oppimissuunnitelma yhdessä sairaalakoulun edustajan kanssa.

Perusopetuslain 40 §, sen 4. momentin mukaan, jos alle 18-vuotias oppilas siirtyy toisen opetuksen järjestäjän tämän lain mukaisesti järjestämään opetukseen, **aikaisemman opetuksen järjestäjän** on salassapitosäännösten estämättä **viipymättä toimitettava** oppilaan **opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle opetuksen järjestäjälle**. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä. (30.12.2013/1288)

Osastolta sairaalakouluun:

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten- ja nuorisopsykiatrian osastojen, somaattisten osastojen tai syömishäiriöyksikön toimesta. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan tai opettajaan. Sairaalakoululle annetaan ensimmäiset tiedot lapsesta ja nuoresta viikoittain pidettävissä koulupalavereissa osastoilla. Koulupalavereihin osallistuvat myös oppilaat. Sairaalakoulun opettaja osallistuu myös hoitosuunnitelmanneuvot-

teluihin, joissa saadaan lisävalaisua oppilaiden taustoihin ja tilanteisiin. Hoitosuunnitelmaneevotteluissa aloitetaan yhteistyö myös oppilaiden vanhempien kanssa. Somaattisilta osastoilta otetaan yhteys sairaalakouluun ja sovitaan opetuksen järjestämisestä tapauskohtaisesti. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla.

Poliklinikalta sairaalakouluun (avo-oppilas):

Yhteydenotto sairaalakouluun tapahtuu lasten tai nuorisopsykiatrian poliklinikan toimesta, jotka määrittävät hoidon piirissä olevien sairaalakoulupaikan tarpeen. Yhteys otetaan sairaalakoulun johtajaan. Pidetään kouluneuvottelu, jossa kartoitetaan kaikki mahdollinen perustasolla annettu tuki, joka on edellytyksenä avopaikalle. Opetuksen järjestämisestä ja jakson pituudesta sovitaan tapauskohtaisesti. Oppilaan hoitotiimi psykiatrian poliklinikalla toimii yksilöllisen oppilashuoltotyön asiantuntijaryhmänä sairaalakoulujakson ajan. Oppilaan koulupaikka säilyy omalla kotikoululla. Sairaalakoulun avo-oppilaspaiikka ei ole vaihtoehto lastensuojelullisille toimille.

Paluu omaan kouluun:

Oppilaan palatessa takaisin omaan kouluun, toimii vastuuopettaja yhteistyötahona sairaalakoulun ja oman koulun välillä. Kouluun paluu aloitetaan suunnitelmallisesti. Ennen omaan kouluun paluuta järjestetään siirtopalaveri hoidon edustajien, oman koulun toimijoiden, huoltajien, oppilaan ja sairaalakoulun erityisluokanopettajan kanssa. Tarpeen mukaan myös psykiatrinen kouluhoitaja on mukana. Palaverissa käydään läpi ne asiat ja tilanteet, jotka on oleellista ottaa huomioon, kun nuori aloittaa taas opinnot omassa koulussaan. Samalla sovitaan menettelytavoista näissä tilanteissa. Sairaalakoulun edustaja (esimerkiksi konsultoiva erityisopettaja) toimii oppilaan ja oman koulun tukena nivelvaiheessa. Sairaalakoulun konsultoiva erityisopettaja voi tarvittaessa lähteä oppilaan lähikoululle sovitun mittaiseksi ajaksi ja olla oppilaan tukena yhdessä sovittavalla tavalla. Konsultoivan erityisopettajan asiantuntemusta voidaan hyödyntää kyseisinä päivinä koululla myös siten, että hänen kanssaan voi käydä työnohjauksellisia keskusteluja palautuvan oppilaan opetuksen järjestämiseen liittyen.

Oppilaan arviointi sairaalaopetuksessa:

Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa vain lyhyen jakson, todistuksen antaa oppilaan oma kotikoulu. Kotikoulun tulee ottaa todistusta antaessaan huomioon sairaalakoulun antamat tiedot sairaalakoulussa opiskelusta ajasta. Jos opiskelu toteutetaan jaksoittain ja oppilas saa ns. jaksoarvioinnin, arvioinnin suorittaa ja antaa oppilaalle se koulu, jossa oppilas on opiskellut suurimman osan jaksosta. Jos oppilas opiskelee sairaalakoulussa pidemmän jakson, lukukauden tai sitä pidemmän ajan, todistuksen antaa sairaalakoulu. Päättötodistus annetaan oppilaalle aina kotikoulun lomakkeella ja todistuksen allekirjoittaa kotikoulun rehtori. Päättöarvioinnin suorittavat oppilasta kotikoulussa ja sairaalakoulussa opettaneet opettajat yhdessä. (ks. maakunnallinen OPS, luku 6).

Sairaalakoululla on erikoissairaanhoidon tukena omat tehtävänsä:

- Tarjotaan sairaalahoidossa oleville normaaleja arjen toimintoja kuten koulunkäynti.
- Pyritään ylläpitämään ja tarvittaessa palauttamaan koulunkäyntirutiineja.
- Aloitetaan tarvittaessa korjaava opetus esimerkiksi pitkien poissaolojaksojen jälkeen. Korjaavalla opetuksella tarkoitetaan esimerkiksi poissaoloista johtuvien opillisten aukkojen paikkaamista.
- Arvioidaan oppilaan psyykkistä toimintakykyä yhteistyössä hoidon kanssa.
- Kartoitetaan mahdollisia oppimisen ja koulunkäynnin haasteita.
- Etsitään oppilaan vahvuuksia.
- Pidetään yhteyttä ja neuvotellaan hoidon, kotikoulun sekä oppilaiden huoltajien ja tarvittaessa lastensuojelun kanssa.
- Noudatetaan oman koulun tai tarvittaessa sairaalakoulun opetussuunnitelmaa.

Konsultaatio:

Ruutipuiston sairaalakoulu tarjoaa 1.1.2018 lähtien ohjaus- ja konsultaatiopalvelua koko Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella. Ohjaus- ja konsultaatiopalveluita tarjotaan ensisijaisesti kouluille, joiden oppilaille on kontakti erikoissairaanhoidon avo- tai osastohoitoon (lapsi- ja nuorisopsykiatria). Alkuopetusikäisillä lapsilla kontaktia ei välttämättä edellytetä. Konsultaatiopyynnön voi tehdä hoitava taho tai koulu. Ohjaus- ja konsultaatio täydentää olemassa olevia oppimisen ja koulunkäynnin tukea sekä oppilashuollon palveluita. Konsultoiva opettaja tarvitsee huoltajilta suostumuksen lasta tai nuorta koskevien, konsultaation kannalta olennaisten tietojen saamiseksi sekä tiedonsiirtoa varten. Koulun tilatessa konsultaatiopalveluita on tilaavan tahon varmistettava maksusitoumus omasta kunnasta. Seinäjoen kaupungin sisäiset konsultaatiot ovat tilaajalle maksuttomia. Lapsen tai nuoren huoltaja ei voi toimia palvelun tilaajana ja/tai maksajana. Yhteydenotto oppilaan lähikoulusta tapahtuu sairaalakoulun konsultoivalle erityisopettajalle. Hän on tarvittaessa yhteydessä erikoissairaanhoidon toimijaan. Toimijat yhdessä arvioivat mahdollisesti jalkautuvan työryhmän kokoonpanon. Jos erikoissairaanhoidon toimijat ovat suorittamassa arviointia lapsen / nuoren selviytymisestä koulutyöstä, ja syntyy tarve pedagogiseen tilannearvioon, on myös mahdollista ottaa yhteys sairaalakoulun konsultoivaan erityisopettajaan. Ohjaus- ja konsultaatiotyön ensisijainen tavoite on tukea lapsen ja nuoren koulunkäyntiä omassa lähikoulussaan.

Konsultaation työtapoja ja muotoja:

- Sairaalakoulun konsultoiva erityisopettaja toimii keskustelukumppanina ja apuna koululle, oppilaille ja vanhemmille haastavimmissa tilanteissa ja neuvotteluissa. Hän on tarvittaessa konkreettisesti läsnä opetustilanteissa. Havaintoihin perustuen on mahdollista käydä työn-ohjauksellisia keskusteluja.
- Oppilaan koulupolkuun liittyvä selvittelytyö
- Yhteyden pitäminen oppilaan lähikouluun, perusterveydenhuoltoon, lastensuojeluun.
- Huoltajien valtuuttamana oppilaan asian edistäminen ja viestin vieminen erikoissairaanhoidon toimijoille.
- Oppilasta koskevaan verkostotyöhön osallistuminen, sen kehittäminen sekä hoidon että lastensuojelun suuntaan.
- Puhelinkonsultaatio
- Tiedon ja osaamisen jakaminen sairaalaopetuksen mahdollisuuksista

Työkalut oppilaan lähikouluun haastavien tilanteiden selvittelyyn:

- Myönteinen lähestyminen
- Reflektoidut työtavat
- Ratkaisujen etsiminen

Työkalut oppilaan lähikoulussa työskentelevien aikuisten tukemiseen:

- Ammatillisuus
- Huomio opettajan ja oppilaan vuorovaikutukseen
- Työnohjauksellinen ote

Konsultaation hinnoittelu löytyy [Ruutipuiston koulun kotisivuilta](#).